

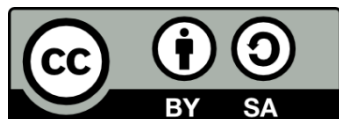

Πολιτική Οικονομία

Ενότητα 05: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Οικονομική ανάλυση.
2. Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
3. Ταξινόμηση εισοδημάτων σύμφωνα με συντελεστή παραγωγής.

Σκοποί ενότητας

- Γνωριμία με την έννοια της οικονομικής ανάλυσης.
- Γνώση και κατανόηση των ζητημάτων που σχετίζονται με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
- Εξοικείωση με την ταξινόμηση εισοδημάτων σύμφωνα με συντελεστή παραγωγής.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οικονομική ανάλυση

Διάκριση οικονομικής ανάλυσης

Η διάκριση ανάμεσα σε: Μικροοικονομική (ως θεωρία τιμών) και Μακροοικονομική (ως θεωρία εισοδήματος) στηρίζεται στο ότι :

- Στην πρώτη μελετώνται ατομικές και μεμονωμένες περιπτώσεις, χωρίς να γίνεται αναφορά στο σύνολο της οικονομίας.
- Ενώ στη δεύτερη μελετάται και εξετάζεται η συμπεριφορά και η αλληλεξάρτηση των συνολικών οικονομικών μεγεθών της οικονομίας.

Επιμέρους διακρίσεις (1/2)

- Την οικονομική ανάλυση (μικροοικονομική & μακροοικονομική) μπορούμε να την διακρίνουμε σε :
 - Στατική
 - Δυναμική
 - Συγκριτική

Επιμέρους διακρίσεις (2/2)

- Η στατική οικονομική ανάλυση ασχολείται με την ανάλυση των διάφορων οικονομικών φαινομένων σε δεδομένη χρονική περίοδο.
- Η δυναμική ανάλυση ασχολείται με την ανάλυση των διάφορων οικονομικών φαινομένων παρακολουθώντας τα ακριβώς όπως αυτά αναδιπλώνονται και εξελίσσονται μέσα στο χρόνο.
- Η συγκριτική οικονομική ανάλυση εξετάζει, συγκρίνει και μελετά τα οικονομικά φαινόμενα, όπως αυτά παρουσιάζονται σε δύο ή και περισσότερες χρονικές περιόδους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

- Εκφράζει την αξία των αγαθών, τα οποία έχουν παραχθεί κατά την αντίστοιχη χρονική περίοδο.
- Αποτελείται από το άθροισμα των αξιών όλων των υλικών και άυλων αγαθών που έχουν παραχθεί μέσα σε χρονική περίοδο ενός έτους και τα οποία προορίζονται για καταναλωτικούς ή παραγωγικούς σκοπούς.

Κατηγορίες αγαθών (1/4)

1. Όλα τα τελικά υλικά αγαθά που προορίζονται για καταναλωτικούς σκοπούς, πχ τρόφιμα, ποτά κλπ.
2. Όλα τα διαρκή υλικά αγαθά που προορίζονται για να καλύψουν καταναλωτικές ανάγκες, πχ ψυγεία, τηλεοράσεις, σπίτια, ρούχα, παπούτσια, έπιπλα, αυτοκίνητα κλπ.

Κατηγορίες αγαθών (2/4)

3. Όλα τα διαρκή υλικά αγαθά που προορίζονται να επαναχρησιμοποιηθούν στην παραγωγική διαδικασία, είτε προς αντικατάσταση αυτών που εφθάρησαν είτε ως νέα υλικά αγαθά, για παραγωγικούς σκοπούς, όπως πχ τα μηχανήματα, τα εργαλεία, τα εργοστάσια, τα πανεπιστήμια, κλπ (συν.)

Κατηγορίες αγαθών (3/4)

3. (συν.) Είναι προφανές, ότι αυτή η κατηγορία αποτελεί κεφαλαιουχικό εξοπλισμό για την οικονομία ένα μέρος του οποίου θα χρησιμεύσει για αντικατάσταση του φθαρέντος κεφαλαίου και ως εκ τούτου αποτελεί την αναγκαία απόσβεση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού της οικονομίας, ενώ το υπόλοιπο αποτελεί νέο κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και ως εκ τούτου εκφράζει τις νέες επενδύσεις στην οικονομία.

Κατηγορίες αγαθών (4/4)

4. όλα τα άυλα αγαθά, δηλ. οι υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται, πχ από τους δασκάλους, τους γιατρούς, τους δικηγόρους, τους οικονομολόγους κλπ.

Απόσβεση Κεφαλαίου (1/2)

Έτσι ονομάζεται η φθορά που οφείλεται :

- i. στη λειτουργική φθορά που υφίσταται το κεφάλαιο κατά τη χρήση του στις διάφορες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας,
- ii. στη χρονική φθορά στην οποία εξάλλου υπόκεινται και όλα τα άλλα αγαθά και συντελείται με την παρέλευση και μόνο του χρόνου,

Απόσβεση Κεφαλαίου (2/2)

iii. είδος «φθοράς» που οφείλεται σε νέες τεχνολογικές πχ ανακάλυψη της φωτοσύνθεσης που είχε ως αποτέλεσμα την αχρήστευση της μονοτυπίας στην εκτύπωση βιβλίων.

Αυτό λοιπόν το είδος «φθοράς» του συντελεστή κεφάλαιο αποτελεί ένα νέο είδος απόσβεσης που ονομάζεται οικονομική απαξίωση.

Επενδύσεις (1/3)

- Από το νεοπαραγόμενο υλικό κεφάλαιο ένα μέρος του θα χρησιμοποιηθεί για να αντικαταστήσει εκείνο το μέρος του αρχικού υλικού κεφαλαίου της οικονομίας, το οποίο έχει φθαρεί, δηλ. για την απόσβεση του πραγματικού κεφαλαίου. Αυτό θα το ονομάσουμε ακαθάριστες επενδύσεις.
- Το υπόλοιπο μέρος από τις ακαθάριστες επενδύσεις είναι εκείνο που μένει μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων. Αυτό θα το ονομάσουμε καθαρές επενδύσεις.

Επενδύσεις (2/3)

- Είναι ευνόητο ότι, αν το μέγεθος των ακαθάριστων επενδύσεων είναι πιο μεγάλο από το μέγεθος των αποσβέσεων, τότε το μέγεθος των καθαρών επενδύσεων είναι θετικό.
- Αν συμβαίνει το αντίθετο, τότε λέμε ότι έχουμε αρνητικό μέγεθος επενδύσεων, που σημαίνει ότι η οικονομία, όχι μόνο δεν κάνει αύξηση του πραγματικού της κεφαλαίου, αλλά, αντίθετα το καταναλώνει.

Επενδύσεις (3/3)

- Τέλος, αν συμβεί, ώστε το μέγεθος των ακαθάριστων επενδύσεων να είναι ίσο με το μέγεθος των αναγκαίων αποσβέσεων του πάγιου κεφαλαίου, τότε είναι σαφές ότι δεν έχουμε καμιά αύξηση του πραγματικού κεφαλαίου της οικονομίας.

Καθαρό Εθνικό Προϊόν (Κ.Ε.Π.)

- Προκύπτει αν από το Α.Ε.Π. αφαιρέσουμε τη χρηματική αξία του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που εκφράζει τις αποσβέσεις της παραγωγικής διαδικασίας.
- Δηλ.: $Κ.Ε.Π. = Α.Ε.Π. - Αποσβέσεις$
- Έτσι, η έννοια του Κ.Ε.Π. εκφράζει την αξία όλων των αγαθών τελικής κατανάλωσης και παραγωγής, που έχουν παραχθεί μέσα σε ορισμένη χρονική περίοδο, εκτός από την αξία των αποσβέσεων.

Μέθοδοι μέτρησης Α.Ε.Π. (1/5)

1. Μέτρηση της ροής των αγαθών: Για να προσδιορίσουμε το ύψος του Α.Ε.Π. για το έτος πχ 1989, είναι δυνατό να καταρτίσουμε ένα κατάλογο, όπου θα αναγράψουμε τη χρηματική αξία όλων των αγαθών που προορίζονται για την ικανοποίηση της κατανάλωσης, όπως είναι τα ποτά, τρόφιμα, τηλεοράσεις, ψυγεία, σπίτια κλπ. (συν.)

Μέθοδοι μέτρησης Α.Ε.Π. (2/5)

1. (συν.) Κατόπιν θα αναγράψουμε τη χρηματική αξία του νεοπαραχθέντος υλικού κεφαλαίου, δηλ. τη χρηματική αξία των επενδύσεων και τέλος και τη χρηματική αξία των προσφερόμενων και καταναλισκόμενων υπηρεσιών του γιατρού, του μηχανικού κλπ, με βάση τις τιμές που καθορίζονται στην ελεύθερη αγορά.

Μέθοδοι μέτρησης Α.Ε.Π. (3/5)

2. Μέτρηση της ροής των χρηματικών εισοδημάτων. Ένας άλλος τρόπος καθορισμού του Α.Ε.Π. της υποθετικής οικονομίας μας είναι να αθροίσουμε τα χρηματικά εισοδήματα, που κερδίζουν οι παραγωγικοί συντελεστές (εργασία, έδαφος, κεφάλαιο) μέσα στο 1989 για τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Μέθοδοι μέτρησης Α.Ε.Π. (4/5)

- Είναι, επομένως αναγκαίο κατά την εκτίμηση του Α.Ε.Π. να λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή στο γενικό επίπεδο των τιμών. Στον υπολογισμό του Α.Ε.Π. δε συμπεριλαμβάνεται και η αξία των ενδιάμεσων αγαθών γιατί σ' αυτή την περίπτωση το Α.Ε.Π. θα εμφανίζεται διογκωμένο. Δε θα πρέπει δηλ. να υπολογίσουμε και τη χρηματική αξία του αλευριού (ενδιάμεσου αγαθού) που χρησιμοποιήθηκε για να γίνει το ψωμί. (συν.)

Μέθοδοι μέτρησης Α.Ε.Π. (5/5)

- (συν.) Συνήθως, κάθε προϊόν δέχεται επεξεργασία σε διάφορα στάδια παραγωγής, προτού να γίνει τελικό προϊόν και να διατεθεί στην αγορά. Για την αποφυγή διπλού ή τριπλού κλπ. υπολογισμού του ίδιου προϊόντος στο Α.Ε.Π., πρέπει από κάθε στάδιο παραγωγής να λαμβάνεται η αξία, η οποία προστίθεται στο προϊόν. Ως τελική αξία του προϊόντος θεωρείται το άθροισμα των προστιθέμενων στα διάφορα στάδια αξιών.

Εθνικό Εισόδημα (1/2)

- Αν τώρα από τη χρηματική αξία του καθαρού εθνικού προϊόντος αφαιρέσουμε το ποσό της έμμεσης φορολογίας, το οποίο επιβαρύνει την τιμή των αγαθών και υπηρεσιών, το υπόλοιπο αποτελεί το σύνολο των ατομικών εισοδημάτων.
- Δηλ. ό,τι τα άτομα εισπράξαν ως αμοιβές για τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι παραγωγικοί συντελεστές στην παραγωγική διαδικασία.

Εθνικό Εισόδημα (2/2)

- Αυτό το σύνολο των ατομικών εισοδημάτων των οικονομούντων ατόμων θα το ονομάσουμε Εθνικό Εισόδημα.
- Εθνικό Εισόδημα = Καθαρό Εθνικό Προϊόν - Έμμεσοι Φόροι + επιδοτήσεις

Διαθέσιμο εισόδημα (1/3)

- Ορίζεται ως το άθροισμα των ατομικών εισοδημάτων, που υπάρχουν στη διάθεση των ατόμων και που θα χρησιμοποιηθούν για κατανάλωση ή αποταμίευση.
- Διαθέσιμο Εισόδημα = Εθνικό Εισόδημα - Φόροι στο εισόδημα - Φόροι στα κέρδη των ανωνύμων εταιριών πριν από τη διανομή - Αδιανέμητα κέρδη + Μεταβιβαστικές πληρωμές (καταβολή επιδομάτων ανεργίας)

Διαθέσιμο εισόδημα (2/3)

- Η μια όψη του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος εμφανίζεται στην αγορά με τη μορφή δαπανών, οι οποίες γίνονται από τα άτομα, τις επιχειρήσεις και το Κράτος για την απόκτηση των αγαθών και υπηρεσιών που έχουν παραχθεί.
- Η άλλη όψη του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος εμφανίζεται στην αγορά των παραγωγικών συντελεστών με τη μορφή εισοδημάτων, τα οποία πληρώνονται στους κατόχους των συντελεστών ως αμοιβή για τη συμμετοχή τους στην παραγωγή.

Διαθέσιμο εισόδημα (3/3)

- Εφόσον η αξία των αγαθών είναι ίση με το σύνολο των αμοιβών των παραγωγικών συντελεστών συν το κέρδος (ή ζημία), οι δύο όψεις του Α.Ε.Π., δηλ. της δαπάνης και του εισοδήματος, πρέπει να αντι-προσωπεύουν το ίδιο οικονομικό μέγεθος.
- Στην οικονομική θεωρία μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μια ή η άλλη όψη του Α.Ε.Π., ανάλογα με το σκοπό της ανάλυσης και της φύσης του προβλήματος.

Κατηγορίες Δαπανών

1. Κατανάλωση: Ο όρος αναφέρεται στο σύνολο των δαπανών των ατόμων για την αγορά καταναλωτών και διαρκών αγαθών.
2. Επένδυση: Το σύνολο των δαπανών των επιχειρήσεων για την αγορά κεφαλαιουχικών αγαθών ορίζεται ως επένδυση.

Τι περιλαμβάνει μια επένδυση (1/2)

- Ειδικότερα, η επένδυση περιλαμβάνει τα εξής τρία κονδύλια :
 - i. Δαπάνες για την αγορά κεφαλαίου, το οποίο είναι απαραίτητο για τη λειτουργία των επιχειρήσεων, πχ για την αγορά μηχανημάτων, κτιρίων, μεταφορικών μέσων κλπ.
 - ii. Δαπάνες των ατόμων για την κατασκευή σπιτιών. Το σπίτι είναι το μόνο διαρκές αγαθό στην κατοχή των νοικοκυριών, το οποίο θεωρείται κεφάλαιο για την οικονομία ως σύνολο.

Τι περιλαμβάνει μια επένδυση (2/2)

- Ειδικότερα, η επένδυση περιλαμβάνει τα εξής τρία κονδύλια :
 - iii. Μεταβολές στα αποθέματα προϊόντων των επιχειρήσεων. Αν ορισμένη ποσότητα προϊόντων έχει παραχθεί μέσα σε μια χρονική περίοδο, αλλά δεν έχει διατεθεί στην αγορά κατά την ίδια περίοδο, παραμένει στα αποθέματα της τρέχουσας περιόδου για μελλοντική διάθεση και, επομένως, για την τρέχουσα περίοδο θεωρείται επένδυση.

Κρατική δαπάνη

3. Έχουμε ήδη εξετάσει την κρατική παρέμβαση στο οικονομικό κύκλωμα με τη μορφή επιβολής φορολογίας και κρατικών δαπανών. Αυτές οι κρατικές δαπάνες διατρέχουν μια μεγάλη κλίμακα και μπορούν να είναι δαπάνες για επενδύσεις (πχ κατασκευή δρόμων) ή για κατανάλωση (πχ τροφοδοσία των Ενόπλων Δυνάμεων). Από οικονομική άποψη σημασία έχει όχι μόνο το είδος, αλλά και το ύψος των κρατικών δαπανών.

Καθαρές εξαγωγές

4. Πρέπει να τονίσουμε ότι ένα μέρος από το Α.Ε.Π. εξάγεται στο εξωτερικό, ενώ αντίστοιχα ένα τμήμα από το Α.Ε.Π. των άλλων χωρών εισάγεται στη χώρα μας υπό μορφή καταναλωτικών αγαθών και κεφαλαιουχικού εξοπλισμού.

Υπολογισμός Α.Ε.Π.

- Συμπερασματικά θα σημειώσουμε, ότι για να υπολογισθεί το ακαθάριστο εθνικό προϊόν μιας ανοιχτής οικονομίας από τις δαπάνες, πρέπει να προστεθεί στην κατανάλωση, στην επένδυση και στις κρατικές δαπάνες η διαφορά μεταξύ εξαγωγών και εισαγωγών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ταξινόμηση εισοδημάτων σύμφωνα με συντελεστή παραγωγής

Ταξινόμηση εισοδημάτων: Μισθοί

1. Μισθοί : Οι μισθοί περιλαμβάνουν το σύνολο των αμοιβών του συντελεστή εργασία, για τη συμβολή του στην παραγωγική διαδικασία. Οι αμοιβές μπορεί να είναι σε χρήμα, όπως οι μισθοί και τα ημερομίσθια, σε είδος, όπως η παροχή κατοικίας και γευμάτων αντί για πληρωμή σε χρήμα.

Ταξινόμηση εισοδημάτων: Έγγειος Πρόσοδος

2. Έγγειος Πρόσοδος : Ως έγγειο πρόσοδο ορίζουμε το σύνολο των εισοδημάτων, τα οποία προέρχονται από την ενοικίαση του συντελεστή έδαφος και των κτιρίων, πχ το εισόδημα από ενοίκιο οικοπέδου, το οποίο χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί έγγεια πρόσοδο.

Ταξινόμηση εισοδημάτων: Τόκοι

3. Τόκοι : Πρόκειται για εισόδημα κατόχων χρηματικού κεφαλαίου, οι οποίοι παραιτούνται προσωρινά από την ιδιοχρησία του κεφαλαίου τους και το δανείζουν έναντι αμοιβής (η αμοιβή αυτή είναι ο τόκος). Ακόμα τέτοια εισοδήματα, τόκοι, προέρχονται από καταθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) και από δανεισμό στο Κράτος με τη μορφή ομολογιακών δανείων.

Ταξινόμηση εισοδημάτων: Κέρδη

4. Κέρδη : Το κέρδος μιας επιχείρησης ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στις συνολικές εισπράξεις και στις συνολικές πληρωμές και είναι υπόλοιπο, με την έννοια ότι το μέγεθος του δεν προσδιορίζεται από την επιχείρηση. Ο ορισμός του κέρδους δεν παρουσιάζει εννοιολογική δυσκολία. Αντίθετα, η μέτρηση του κέρδους είναι δύσκολη, γιατί είναι δύσκολη η μέτρηση των πληρωμών κατά κατηγορία.

Πηγές Α.Ε.Π.

Το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν της οικονομίας, θα ζητηθεί από τρεις βασικές πηγές :

- α) την κατανάλωση
- β) την ακαθάριστη επένδυση
- γ) τις κρατικές δαπάνες

Θεωρία κατανάλωσης και αποταμίευσης (1/2)

Οι 4 υποθέσεις :

1. ότι το επίπεδο των τιμών παραμένει σταθερό και, επομένως, οι μεταβολές του εισοδήματος οφείλονται σε μεταβολές της παραγωγής,
2. ότι εξετάζουμε μια κλειστή οικονομία, δηλ. μια οικονομία η οποία δεν έχει οικονομικές συναλλαγές με άλλες χώρες,

Θεωρία κατανάλωσης και αποταμίευσης (2/2)

3. ότι στην εξεταζόμενη υποθετική οικονομία δεν υπάρχουν αδιανέμητα κέρδη, ότι δηλ. οι επιχειρήσεις δεν παρακρατούν κανένα μέρος από τα κέρδη τους για το σχηματισμό αποθεματικών,
4. ότι στην υποθετική οικονομία που εξετάζουμε δεν υπάρχει κρατικός τομέας.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Η συνέπεια της υπόθεσης (1) είναι ότι δεν απαιτείται προσαρμογή του εισοδήματος λόγω μεταβολής του γενικού επιπέδου των τιμών.
- Η συνέπεια των υποθέσεων (2), (3) και (4) είναι ότι το καθαρό εθνικό προϊόν, το εθνικό εισόδημα και το διαθέσιμο εισόδημα συμπίπτουν.

Η σύγχρονη θεωρία της κατανάλωσης

- Το μέγεθος της συνολικής κατανάλωσης εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος του συνολικού εισοδήματος.
- Η συνολική κατανάλωση αυξάνεται, όταν το εισόδημα αυξάνεται, αλλά η αύξηση της κατανάλωσης είναι μικρότερη, ως απόλυτο μέγεθος, από την αύξηση του εισοδήματος.
- Εφόσον το εισόδημα αυξάνεται, η κατανάλωση ως ποσοστό στο εισόδημα μειώνεται.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (1/7)

- i. Η κατοχή ρευστών διαθεσίμων : Ρευστά διαθέσιμα θεωρούνται τα χρήματα στα χέρια των ατόμων, οι καταθέσεις όψεως και οι διάφοροι τίτλοι που μπορούν, χωρίς σημαντική ζημιά, να μετατραπούν σε χρήμα (πχ κρατικές ομολογίες). Η σημασία της κατοχής ρευστών διαθεσίμων γίνεται αντιληπτή, αν πάρουμε δυο άτομα σε όλα όμοια (από την πλευρά εισοδήματος, ηλικίας κλπ), με μόνη εξαίρεση την κατοχή ρευστών διαθεσίμων από το ένα μόνο και συγκρίνουμε τα επίπεδα κατανάλωσης τους.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (2/7)

- ii. Το επιτόκιο : Συνήθως υποστηρίζεται, ότι η αύξηση του επιτοκίου αποτελεί κίνητρο για αύξηση των αποταμιεύσεων, γιατί η θυσία της μη κατανάλωσης ανταμείβεται με μεγαλύτερο επιτόκιο. Από αυτό προκύπτει αρνητική σχέση μεταξύ επιτοκίου και κατανάλωσης. Γενικά, όμως, είναι δεκτό, ότι η σχέση μεταξύ επιτοκίου και κατανάλωσης, δεν είναι πάντοτε σαφές, αν αυτή είναι θετική ή αρνητική.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (3/7)

- iii. Η δυνατότητα για δανεισμό : Η δυνατότητα για δανεισμό ρευστών διαθεσίμων οδηγεί συνήθως σε αύξηση της κατανάλωσης για δύο λόγους. Πρώτα αυξάνει το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα της τρέχουσας περιόδου. Κι ύστερα, εφόσον υπάρχει ικανότητα για δανεισμό, ο κίνδυνος προσωρινής έλλειψης διαθέσιμου εισοδήματος μειώνεται, γιατί υπάρχει η ευχέρεια δανεισμού, και επομένως μειώνεται η επιτακτικότητα της αποταμίευσης από το παρόν εισόδημα.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (4/7)

- iv. Οι προσδοκίες μελλοντικού εισοδήματος : Ο χρονικός ορίζοντας των ατόμων υπερβαίνει την τρέχουσα περίοδο και ασφαλώς η συμπεριφορά τους στο παρόν εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις προσδοκίες τους για το μέλλον. Είναι λογικό να υποθέσουμε ότι, αν ένα άτομο προβλέπει μείωση του εισοδήματος του στις επόμενες περιόδους, θα τείνει να αυξήσει την αποταμίευση από το τρέχον εισόδημα, για να ενισχύσει την ικανότητα για δαπάνη στο μέλλον. Αντίθετα, αν προβλέπει, αύξηση του μελλοντικού εισοδήματος, θα τείνει μάλλον σε αύξηση της τρέχουσας κατανάλωσης.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (5/7)

- ν. Οι προσδοκίες μελλοντικού επιπέδου τιμών :
Είναι προς το συμφέρον του ατόμου ως καταναλωτή να αγοράζει στις χαμηλότερες δυνατές τιμές. Αν το επίπεδο των τιμών αναμένεται ότι θα αυξηθεί στο μέλλον, οι καταναλωτές θα τείνουν να αυξήσουν τις αγορές προϊόντων στην τρέχουσα περίοδο, ώστε να αποφύγουν την αναμενόμενη υψηλότερη δαπάνη λόγω αύξησης των τιμών. Αυτό βέβαια ισχύει περισσότερο για τα διαρκή παρά για τα καταναλωτικά αγαθά. (συν.)

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (6/7)

- v. (συν.) Αντίθετα, αν προβλέπεται μείωση του γενικού επιπέδου των τιμών, οι καταναλωτές θα τείνουν να αναβάλουν την αγορά των προϊόντων, που η κατανάλωση τους δεν είναι αναγκαία προς το παρόν, με την πρόθεση να τα αγοράσουν μετά την πτώση των τιμών. Επομένως, με δεδομένο το μέγεθος του εισοδήματος, το μέγεθος της κατανάλωσης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί, ανάλογα με την προβλεπόμενη μεταβολή στο γενικό επίπεδο των τιμών.

Παράγοντες προσδιορισμού μεγέθους κατανάλωσης (7/7)

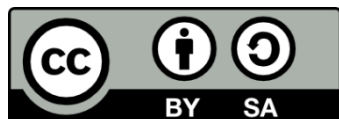
- vi. Το απόθεμα των διαρκών καταναλωτικών αγαθών που κατέχουν τα άτομα : Είναι φανερό ότι, όσο περισσότερα διαρκή καταναλωτικά αγαθά (πχ σπίτια, ψυγεία, τηλεοράσεις, ενδύματα) κατέχουν τα άτομα μιας κοινωνίας, και όσο πιο καινούρια είναι τα διαρκή αυτά καταναλωτικά αγαθά, τόσο λιγότερο θα χρειάζεται να δαπανούν τα άτομα για την απόκτηση τους. Κατά συνέπεια, η ποσότητα και η ποιότητα των διαρκών καταναλωτικών αγαθών επηρεάζει με αντίστροφο τρόπο το ύψος της συνολικής κατανάλωσης.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Οικονομία. Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS441/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

